

Euran kunta
kirjaamo@eura.fi

Viite Lausuntopyyntö 5.10.2021

Aihe Eura, Sieravuoren ranta-asemakaavan muutos ja laajennus, luonnos

Ranta-asemakaavan muutoksen tarkoituksena on mahdollistaa Sieravuoren lomakylän majoitus-, ravintola- ja palvelutarjonnan kehittäminen ja nykyaikaistaminen lisäämällä vapaa-ajan asumisen rakennuspaikkoja. Lomakylä on ollut nykyisellä omistajallaan (Uusi Sieravuori Oy) vuodesta 2005. Kaavaluonnoksessa on tutkittu maankäyttöratkaisua, jossa kokonaiskerrosalaksi on osoitettu noin 18 000 k-m². Alueelle soveltuvan rakentamisen määrä tarkentuu kuitenkin kaavaprosessin yhteydessä. Kaavaratkaisussa tullaan huomioimaan mm. ympäristö- ja maisemiarvot, vesiensuojelu, vesistön ja maaston ominaispiirteet sekä matkailutoiminnan vaatimukset. Suunnittelualue sijaitsee Pyhäjärven rannalla noin 20 kilometriä Euran keskustasta etelään. Kaavahankkeesta on järjestetty jo 4.10.2017 aloitusvaiheen työneuvottelu, johon myös Satakunnan Museo on osallistunut.

Pääosalla suunnittelualueetta on ennestään voimassa Sieravuoren ranta-asemakaava, jonka Turun ja Porin lääninhallitus on vahvistanut 5.12.1991. Kaava on jäänyt monilta osin toteutumatta. Alueella ei ole yleiskaavaa, eikä se sijoitu mihinkään valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön tai sellaisen läheisyyteen. Alueella tai sen ympäristössä ei ole tehty rakennusinventointeja. Aloitusvaiheen viranomaistyöneuvottelussa Satakunnan Museo ei edellyttänyt rakennusinventoinnin tekemistä, vaan piti kaavaselostukseen liitettävää suppeampaa selvitystä alueen rakennuskannasta riittävänä.

Arkeologisen perinnön osalta inventointi katsottiin tarpeelliseksi. Sen toteutti Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto/Teemu Tiainen syksyllä 2019. Karttatarkastelun perusteella suunnittelualueelta paikallistettiin keskiaikaisen piispantilan paikka sekä myöhempi talon paikka. Maastotarkastusten jälkeen näistä ensimmäinen arvoitettiin muinaismuistolain (295/63) rauhoittamaksi kiinteäksi muinaisjäännekseksi (muinaisjäännesrekisterissä tunnuksella 1000037833 Haveri/Hafweri) ja jälkimmäinen kulttuuriperintökohteeksi (1000037834 Haveri/Iso-Haveri).

Pääosan Sieravuoren alueen nykyisestä rakennuskannasta muodostuu vuosina 1967-68 toimintansa aloittaneen Sieravuoren lomakylän lomamökeistä ja muista rakennuksista. Lomakylän perusti Räsäsen perhe Iso-Haverin tilalle, joka näkyy

suunnilleen nykyisellä paikallaan jo ainakin vuoden 1800-luvun loppupuolen Senaatin kartassa. Kyseinen, entinen valtion virkatalo oli ollut Räsäsen perheen omistuksessa vuodesta 1946 (Satakunnan Kansa 10.7.2020). Sieravuoren ravintola toimii Iso-Haverin tilan vanhassa kivinavetassa (n. 1800/1900). Kokonaisuuteen kuuluu myös tilan vanhoja aittoja. Yli 50 vuotta toimineella lomakylällä ja sen alkuperäisillä vaatimattomilla, maisemaan sulautuvilla lomamökeillä voidaan katsoa olevan jo kulttuurihistoriallista merkitystä. Lomakylän ohella kaavaluonnoksen AO-alueen pihapiiri näkyy vuoden 1962 peruskartassa nimellä Päivärinta.

Satakunnan Museo ei oleta Sieravuoren lomakylän rakennuksilla olevan suojelutarvetta. Iso-Haverin tilan rakennukset ovat ehtineet kokea mittavia muutoksia ja esim. kivinavettaa on laajennettu paljon lomakyläkäytössä. Arvokkaimmaksi voitaneen katsoa yli 50 vuotta jatkunut perinne lomakylänä ja sen toimintaedellytysten turvaaminen. Satakunnan Museo pyytää kuitenkin täydentämään kaavaselostuksen varsin puutteelliseksi jäänyttä ja kaavan aloitusneuvottelussa pyytämäänsä selvitystä Sieravuoren lomakylän rakennuskannasta. Selvitykseen olisi hyvä liittää ainakin perustiedot sekä valokuvat edelleen olemassa olevista Iso-Haverin ja Päivärannan tilan rakennuksista sekä Sieravuoren alkuperäisistä lomamökeistä. Selvityksen pohjalta on mahdollista perustella rakennussuojelun puuttuminen. Nyt perusteet puuttuvat esim. kaavaselostuksesta.

Sekä Haverin keskiaikainen talonpaikka että historialliselle ajalle ajoittuva talonpaikka on merkitty kaavakartalle osa-alueena merkinnällä **sm**. Alueen vallitseva maankäyttö on retkeily- ja ulkoilualue (VR), jossa kaavamääräyksen mukaan ulkoiluun ja leirintään liittyvä rakentaminen on sallittua. Osa-aluemerkintään **sm** liittyvää määräystä tulee täydentää muotoon: *"Muinaismuistolaila (295/63) rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Aluetta koskevista tai siihen liittyvistä suunnitelmista on pyydettävä alueellisen vastuumuseon (Satakunnan Museo) lausunto."*

Historialliselle ajalle ajoittuva kulttuuriperintökohteeksi arvetetun Haverin/Iso-Haverin talonpaikan kohdalla tulisi **sm**-merkinnän sijaan käyttää esim. merkintää **kp** -kulttuuriperintökohde tai suojelumerkintää **s**. Merkintöihin liittyvä määräys voi olla esim. muotoa *"Muu kulttuuriperintökohde (historiallinen talonpaikka). Aluetta koskevista suunnitelmista tulee neuvotella alueellisen vastuumuseon (Satakunnan Museo) kanssa."*

Suunnittelualue sijaitsee kauniissa ja Satakunnassa poikkeuksellisessa luonnonmaisemassa Pyhäjärven rannalla, mikä on ollut syy lomakylän

perustamiselle juuri Sieravuoren alueelle. Onkin vielä syytä arvioida maisemaselvityksen tarvetta sekä uudisrakentamisen paikkojen osoittamista tarkemmin maisemaselvityksen suositusten pohjalta, millä voitaisiin turvata alueen maisemallisten arvojen säilyminen.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja Johanna Jakomaa

Arkeologi Leena Koivisto

Tutkija Liisa Nummelin

Tiedoksi

Varsinais-Suomen ELY-keskus/kirjaamo, Katariina Alaspää
Satakuntaliitto/kirjaamo, Anne Nummela
Museovirasto/kirjaamo

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä